

Martiriul
Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina

Cuprins

*Martiriul
Sfintei Mari Mucenițe
Ecaterina*

Introducere	7
Martiriul Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina	7
Sinaxar	12
Avanțat	21
Martiriul Sfintei Ecaterine Mucenițe Ecaterina	23
Alte liturgice	45
Martiriul Sfintei Ecaterina	45
Alte liturgice	61
Alte liturgice Protasikritis	61
Cuvânt de	83

Traducere din limba greacă veche de
Laura ENACHE

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Cuprins

Introducere	7
Viața și martiriul Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina	7
<i>Martiriile, autenticitatea istorică și izvoarele lor</i>	12
Sinaxar	21
Anonim, Martiriul Sfintei Fecioare Mucenițe Ecaterina	23
Al lui Athanasie, Martiriul Sfintei Ecaterina	45
Simeon Metafrastul, Martiriul Sfintei și buneii biruitoare Mari Mucenițe a lui Hristos, Ecaterina	61
Al lui Anastasie Protasikritis, Cuvânt de laudă la Sfânta Muceniță Ecaterina	85

Conținut

Introducere	7
Viața și martiriul Sfintei Mare Mucenițe Ecaterina	7
Martiriile substantivale istorice și istoricele lor	13
Sinaxar	21
Anonim	23
Martiriul Sfintei Fecioare Mucenițe Ecaterina	23
Al lui Athanasie	45
Martiriul Sfintei Ecaterina	45
Sinaxar Măneștilor	61
Martiriul Sfintei și purtătorii dionisie Sfintei Mare Mucenițe Ecaterina	61
Al lui Anasie Protosinaxar	85
Cuvânt de laudă la Sfânta Măceșă Ecaterina	85

Introducere

Viața și martiriul Sfintei Ecaterina

Sfânta Mare Muceniță Ecaterina¹ este, neîndoielnic, după Născătoarea de Dumnezeu, cea mai populară și cea mai venerată sfântă din lumea creștină. Un mare număr de mănăstiri, biserici și instituții, în Răsărit și în Apus, poartă numele ei și o cinstesc în mod special. Deja din secolul al IX-lea, când începe să se extindă faima ei și în Biserica Apuseană, este considerată ocrotitoarea filosofilor, a profesorilor, a studenților, a asistenților

¹ Există și alte forme ale numelui Sfintei, precum Aikaterina, Aeikatharina și altele; vezi K.N. Papamihalopoulos, *Mănăstirea Muntelui Sinai*, Atena 1932, pp. 171-172, nota 1. Se spune că Sfânta se numea mai înainte Dorothea – potrivit altora, Damiana – și că a fost numită ulterior de admiratorii ei Aikaterini, fiindcă acest nume înseamnă, în limba arabă, înțeleapta. Femininul substantivului articulat el Kadem (înțeleptul) este el Kater (înțeleapta). Aceasta, după pronunția grecească, a devenit Aikater, căreia i s-a adăugat terminația „-ini”. După o altă tâlcuire, numele Aikaterini provine dintr-un cuvânt siriac care înseamnă întreită cunună, pe care a și primit-o Sfânta, adică cununa fecioriei, a înțelepciunii și a martiriului. Vezi, de asemenea, și Hermann Knust, *Geschichte der Legenden der h. Katharina von Alexandrien und der h. Maria Aegyptiaca nebst unedierten Texten*, Halle, Max Niemeyer, 1890, p. 3.

medicali, a artiștilor. În special, fetele și monahiile au înconjurat-o cu un respect și o cinste speciale².

S-au păstrat *Martirii*³, cuvântări encomiastice, poezii de sinaxare și compoziții poetice, care istorisesc viața și martiriul ei în greacă, latină, arabă și în alte limbi⁴. Potrivit acestor surse, Sfânta Ecaterina era fiica împăratului Kostos sau Kwstos sau Kwnstos al Alexandriei și era cunoscută pentru marea ei înțelepciune și frumusețe. Din porunca împăratului Romei, luptător

² Vezi Sf. Zahou, *Sinai și Sfânta Aikaterini*, Atena 1937, p. 194; E.-H. Vollet, „Catherine d’Alexandrie (Sainte)”, în *La Grande Encyclopédie* 9, p. 847; Ioanis Ramfou, „Sfânta Aikaterini”, în *Αγιολογικά μελετήματα*, 7, Atena, 1954, p. 23; D. Balboni, „Caterina di Alessandria, santa, martire”, în *Bibliotheca Sanctorum* 3, p. 959; M.V. Brandi, *Santa Caterina nella Letteratura Popolare e nel Folklore*, p. 175; A.P. Frutaz, „Caterina d’Alessandria, Santa, Martire”, în *Enciclopedia Cattolica* 3, 1137-1140; J. Mary, *St. Catherine’s Monastery Church, Mount Sinai: Literary Sources from the Fourth Through the Nineteenth Century*, The University of Michigan, 1975, p. 31.

³ Martiriile Sfintei Ecaterina traduse în acest volum sunt după cartea lui Δημήτριος Γ. Τσάμης, *Τὸ Μαρτυρολόγιον τοῦ Σινᾶ*, Ed. P. Pournara, Tesalonic, 2003, pp. 71-219.

⁴ BHG 30-32b, tom. 1, pp. 8-9; BHL 1657-1770, pp. 251-255; P. Peeters, „Une version arabe de la Passion de sainte Catherine d’Alexandrie”, în *Travaux et Mémoires* 8 (1981), pp. 187-207; A. Kominis, *Analecta Hymnica Graeca* III, Canones Novembris, Roma, 1972, p. 490; *Encomionul la Sfânta Muceniță Ecaterina*, pe care l-a compus Anastasie Protasikritis și l-a editat G. Metallinos [V. *Ecclisiastikos Faros* 54 (1972), pp. 253-274], precum și *Martiriul* popular needitat al Sfintei Ecaterina (V. Panigyrikos, *Tomos la cea de-a 1400-a aniversare a Sfintei Mănăstiri a Sinaiului*, Atena 1971, p. 81). Cu privire la minunile Sfintei, vezi P. Assion, *Die Mirekel der Hl. Katharina von Alexandrien*, Heidelberg, 1969.

împotriva creștinilor⁵, a discutat cu cincizeci de filosofi idolatri despre credința creștină. În discuție, Sfânta i-a biruit pe filosofi și i-a convins să devină creștini. Când autocratorul a fost informat de cele întâmplate, a poruncit uciderea filosofilor și întemnițarea Ecaterinei. Sfânta, în închisoare, a atras la creștinism pe soția autocratorului și toată obștea stratilatului Porfirie. Cu porunca autocratorului, i s-a tăiat capul soției sale, lui Porfirie și celor două sute de oșteni creștini. Împăratul a încercat în zadar să o convingă pe Sfânta cu făgăduințe amăgitoare și amenințări. Ca să plece cugetul ei, chinătorii au construit la început o roată cu piroane ascuțite și intenționau să o tortureze cu ea. Însă după ce roata a fost distrusă în chip minunat, Sfintei i s-a tăiat capul. Tradiția spune că îngerii au mutat moaștele ei în Muntele Sinai.

Moaștele Sfintei Ecaterina au fost descoperite în secolul al VIII-lea pe piscurile Muntelui Horeb și au fost mutate în Mănăstirea Muntelui Sinai. Din această epocă există informații cu privire la sărbătoarea Sfintei. Este cunoscut mai ales că Sfântul Pavel cel Nou din Latro a săvârșit sărbătoarea Sfintei cu strălucire deosebită⁶.

⁵ În unele izvoare este menționat Maxențiu și în altele Maximin Daia. Despre această temă, vezi mai jos, Anonim, *Martiriul Sfintei Ecaterina*, nota 46.

⁶ Vezi *Viața cuviosului Pavel cel Nou din Latro*, 39 AB 11 (1895) 153, ed. Hip. Delehay, și noua ediție a aceluiași Milet. *Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen seit dem Jahre 1899, herausgegeben von Theodor Wiegand*, tom 3, partea 1, Berlin, 1913, p. 127. În legătură cu Sfânta Ecaterina se menționează următoarele: „Și pomenirile celorlalți sfinți erau pricini de bucurie pentru Pavel, dar cea a Sfintei Ecaterina mucenița nu numai că-l umplea de desfătare

Faima Sfintei s-a răspândit repede în întreaga lume creștină. În Constantinopol, Sfânta era cunoscută cel puțin din secolul al VIII-lea⁷, adică din perioada iconoclastismului. Această constatare are o însemnătate specială, pentru că astfel se explică răspândirea faimei Sfintei în Apus după veacul al VIII-lea. Se pare că monahi din Bizanț, care s-au refugiat în Apus din pricina prigoanelor pe care le-au provocat împărații iconoclaști, au făcut-o cunoscută pe Sfânta Ecaterina în Apus. Mai cu seamă când monahul sinit Symeon Pentaglossos a strămutat, în jurul anului 1026, moaștele Sfintei în orașele Rouen și Treves din Franța și, mai târziu, odată cu cruciații, faima ei s-a răspândit în lumea apuseană și în special în Italia⁸. Numele ei a fost cuprins între cei patruzeci de sfinți ocrotitori, care erau în mod special populari în Germania, Ungaria și Suedia⁹.

Sfânta Ecaterina este cinstită în mod special și în Cipru. Etienne de Lusignan¹⁰ ne păstrează informația că a citit un Martiriu grecesc al Sfintei, în care se menționează că tatăl Sfintei Ecaterina, Kostos, era împărat al Ciprului. Împăratul Dioclețian i-a încredințat lui Kostos

pe cuviosul, ci și de o tresăltare a inimii, fiindcă o prăznuia pe aceasta nu doar trupește, ci amestecând și veselie duhovnicească, mai bine zis, cel mai mult dând duhului cele ale Duhului” (*op. cit.*, p. 127).

⁷ V. Matons, *op. cit.*, p. 203.

⁸ Vezi mai sus nota 2 și G. Bardy, „Catherine d’Alexandrie (Sainte)”, în *Dictionnaire d’Histoire et de Géographie Ecclésiastiques* 11, 1505; Zahou, *op. cit.*, pp. 194-198; Mary, *op. cit.*, p. 30.

⁹ V.D.H. Farmer, *The Oxford Dictionary of Saints*, Oxford University Press, 1983, p. 156; Mary, *op. cit.*, p. 31.

¹⁰ Cu privire la textul lui Lusignan, vezi J. Hackett, *A History of the Orthodox Church of Cyprus*, Londra, 1901, p. 395.

administrarea Egiptului, unde s-a născut și a crescut Sfânta. După moartea tatălui ei, s-a întors în Cipru. Unchiul ei însă, când a fost informat că nepoata lui era creștină, a închis-o în Salamina și apoi în Pafos. Din Pafos a fost trimisă în Alexandria, unde a și fost martirizată. Aproape de cimitirul Salaminei antice există așa-numita temniță a Sfintei Ecaterina¹¹. Pomenirea Sfintei a continuat să fie prăznuită în Biserica Ortodoxă și Romano-Catolică pe 25 noiembrie¹². Totuși diferite izvoare – de pildă, în *Martiriul Sfintei al lui Athanasie*, în *Sinaxarul Constantinopolului* și în *Typiconul Mănăstirii Născătoarei de Dumnezeu Everghetis*¹³ – se menționează că Sfânta a fost martirizată pe 24 noiembrie, iar Biserica slave prăznuiesc pomenirea ei în această zi¹⁴. Biserica Armeană are propria tradiție și cinstește pomenirea Sfintei pe 27 martie.

Prăznuirea Sfintei Ecaterina s-a săvârșit oficial în Apus până în anul 1969, când sărbătoarea s-a desființat prin hotărârea Vaticanului¹⁵. Sfânta este zugrăvită în icoană cu veșmânt și coroană de împărăteasă bizantină sau este încinsă cu vâl, ca simbol al fecioriei ei. În mână ține crucea sau ramuri de finic sau cărți, care simbolizează biruința ei împotriva idolatriei și înțelepciunea,

¹¹ V.A. Mitsidi, „Αικατερίνης Αγίας φυλακή” [„Temnița Sfintei Ecaterina”], în *ΘHE* 1, 1041-1042; Mary, *op. cit.* p. 26; St. Traynor-Morawska, *The Story of St. Cathrine of Alexandria – Early Christian Martyr*, Ierusalim, 1986, p. 6.

¹² Vezi mai jos, Anonim, *Martiriul Sfintei Ecaterina* 26, și *Meno-loghion Basileiou*, PG 117, 180BC.

¹³ Vezi mai jos, Athanasiou, „Martirion-ul Sfintei Ecaterina” 27, în *Sinaxarul Constantinopolului*, coll. 253-254 și Al. Dimitrievskij, *Opisanie liturgitseskich rukopisej*, Kiev, 1895, pp. 324-325.

¹⁴ Vezi Ramfou, *op. cit.*, p. 23 și nota 3.

¹⁵ Vezi Farmer, *op. cit.*, p. 70.

și poartă inel, simbol al afierosirii ei Mirelui Hristos. Icoana ei este încadrată de simbolurile martiriului ei, roata și sabia¹⁶.

Martiriile, autenticitatea istorică și izvoarele lor

Izvoarele scrise care se referă la Sfânta Ecaterina i-au preocupat în mod special pe cercetători¹⁷ și au devenit pretext pentru formularea unor ipoteze valoroase, dat fiind faptul că informațiile privitoare la Sfântă nu corespund vechilor *Martirologii* și monumentelor creștine.

Dintre *Martiriile* cunoscute ale Sfintei Ecaterina¹⁸, au fost publicate patru. În 1897, J. Viteau¹⁹ a editat trei

¹⁶ Cu privire la bibliografia iconografiei Sfintei, vezi G.B. Bronzini, „Caterina di Alessandria. Iconographia”, în *Bibliographia Sanctorum*, 3, pp. 963-975; P. Papaevangelou, „Αικατερίνη. Εικονογραφία”, *ΘΗΕ* 1, pp. 1039-1041; Ramfou, *op. cit.*, p. 24; G. Carandente, „Caterina d’Alessandria, santa, martire. Iconographia”, în *Enciclopedia Cattolica*, 3, p. 1140.

¹⁷ Dintre aceștia, cei mai importanți sunt Hermann Kunst (*Geschichte der Legenden...*), Hermann Varnhaggen (*Zur Geschichte der Legende der Katarina von Alexandrien*, Erlangen 1891), J. Viteau (vezi mai jos nota 18), K. Manger (*Die fanzösischen Bearbeitungen der Legende der h. Katharina von Alexandrien*, Zweibrücken 1901) și G.B. Bronzini („La Leggenda di S. Caterina d’Alessandria. Passioni greche e latine. Atti della Accademia Nazionale dei Lincei, anno CCCLVII 1960, serie ottava”, în *Memorie, Classe di scienze morali, storiche e filologiche IX*, Roma, 1960).

¹⁸ Vezi BHG 30-32a, tom 1, pp. 8-9. Există, de asemenea, și multe parafraze mai noi. Cu privire la cele mai cunoscute dintre acestea, vezi Περγυραφή, pp. 70-88, și *Marele Sinaxar al Bisericii Ortodoxe*, tom 11, Atena, 1982, pp. 617-635, ed. Matei Langhi.

¹⁹ *Pătimirile Sfinților Ecaterina și Petru din Alexandria, Varvara și Anysia*, publicate după manuscrisele grecești de la Paris și de la Roma, Paris, 1897, pp. 5-65. Vezi, de asemenea, a aceluiași, „La légende

Martirii. Pentru primul, pe care îl consideră cel mai vechi și pe care îl datează în prima jumătate a secolului al VII-lea sau a doua jumătate a secolului al VI-lea, a folosit codicele *Palatinus* 4 din secolele X-XI²⁰. Editarea celui de-al doilea *Martiriu* s-a bazat pe codicii *Vaticanus* 807 și 866, *Ottobonianus* 415, *Marcianus* 151 și 87 și *Parisinus* 1538 și 1539²¹. În acest *Martiriu*, care este aproape asemenea cu primul și al treilea, există secțiuni determinate cu expresii enigmatice. Din acest motiv și fiindcă nu adaugă nimic nou, nu l-am cuprins în *Martirologiul Sinaiului*. Pentru cel de-al treilea *Martiriu*, Viteau a avut în vedere codicii *Parisinus* 1180, *Coislinianus* 175, *Marcianus* 143, *Ambrosianus* L 113 și B12, *Ottobonianus* 415 și *Vaticanus* 802 și 1246²².

În *Martirologiul Sinaiului*, în afară de primul și al treilea *Martiriu* din ediția lui Viteau, a fost cuprins un *Martiriu*, pe care l-a scris Sfântul Simeon Metafrastul și a fost editat în 1864 în PG 116, 276C-301B din codicele *Paris. gr. 1525*, și este republicat de asemenea un *Encomion* din secolul al IX-lea sau al X-lea, pe care l-a scris Anastasie Protasikritis și l-a editat în 1972 colegul său, protopresbiterul G.D. Metallinos, folosind trei codici (*Chalcensis Mon. 99, Vatic. Ottobon. gr. 14, Messanensis gr. 15*)²³.

de sainte Catherine”, în *Annales de Saint-Louis des Français*, III, I, Paris-Rome, 1898, pp. 5, 23, și H. Varnhagen, *op. cit.*, pp. 4-5. Criticile ediției Viteau au fost publicate în AB 17 (1898) 343-344 de către C. de Smedt și în BZ 8 (1898) 480-483 de către K. Krumbacher.

²⁰ Vezi ediția lui Viteau, *Pătimirile Sfinților...*, p. 3.

²¹ Vezi *ibidem*, p. 24.

²² Vezi *ibidem*, p. 41.

²³ Pentru cele mai multe informații despre *Encomion*, vezi Metallinos, *op. cit.*, p. 237. Iubitul nostru coleg G.D. Metallinos, cu

Deja din secolul al XVIII-lea s-a depus efortul să se continue istoria Sfintei Ecaterina cu informațiile pe care le păstrează Eusebiu despre o creștină care a fost prigonită de împăratul Maximin. În legătură cu acest caz, Eusebiu scrie următoarele: „Între celelalte femei din Alexandria întinate de tiran, numai o creștină – cea mai aleasă și mai strălucitoare dintre cele –, prin cea mai vitejească înfruntare, a biruit sufletul desfrânat și pătimăș al lui Maximin, ea fiind slăvită în toate celelalte, în bogăție și în neam și educație, pe toate punându-le pe locul al doilea după înfrânare. Pe aceasta Maximin insistă să o dobândească, fiindcă pofta, mai mult decât mânia, îl stăpânea pe el. Dar nu i-a fost cu putință, ea fiind gata să moară. Și condamnând-o la exil, i-a confiscat toată averea”²⁴.

Rufin²⁵ menționează că această creștină anonimă din Alexandria se numea Dorothea²⁶. Baronius²⁷ a identificat-o cu Sfânta Ecaterina și a presupus că Sfânta s-a întors din exilul în care o trimisese Maximin – în acord

o bunăvoință emoționantă, mi-a permis să preiau acest *Encomion* în *Martirologiul Sinaiului*. Îi mulțumesc călduros.

²⁴ *Εκκλησιαστική Ιστορία*, 8, 14, PG 20, 785B.

²⁵ *Hist. eccl.* 8, 17.

²⁶ Vezi pe această temă Zahou, *op. cit.*, p. 183. Este posibil, observă I. Ramfos (*op. cit.*, p. 21), ca numele Dorothea să fie numele Sfintei Ecaterina mai înainte de venirea ei la creștinism, dat fiind faptul că numele Aikaterini – Aeikatharina), după părerea unor cercetători, constituie un supranume dat Sfintei datorită curăției ei. Vezi C. Narbey, *Supplément aux Acta Sanctorum pour des Vies des saints...*, tom 2, Paris, 1912, p. 317.

²⁷ *Annales ecclesiastici* auctore C. Baronio cum critice Pagii, tom 3, Luccae 1738 and ann. 307, nota 31.

cu informația lui Eusebiu – și apoi a fost martirizată în Alexandria. Alții iarăși susțineau că istoria Sfintei Ecaterina este o imitare creștină a vieții și sfârșitului martiric al filosoafei Hypatia²⁸ din Alexandria (martie 414), fără însă a prezenta argumente serioase²⁹.

Dintre cercetătorii apuseni, numai Viteau a încercat să dovedească autenticitatea istorică a *Martiriilor* Sfintei Ecaterina. Ceilalți au urmat lui Tillemont³⁰ și pe Baronius³¹, și fie au formulat rezerve cu privire la istoricitatea martiriului Sfintei, fie au negat-o cu desăvârșire³².

Dintre cercetătorii mai noi, G.B. Bronzini³³ s-a ocupat în mod special de *Martiriile* grecești și latinești ale Sfintei Ecaterina și acceptă ideea că nucleul inițial al istorisirii martiriului e cu putință să se fi format mai înainte de secolul al VII-lea. În acest nucleu, potrivit lui Bronzini, erau cuprinse următoarele fapte: sărbătoarea păgânească pe care o poruncise împăratul, intervenția Sfintei Ecaterina, discuția cu cei cincizeci de înțelepți, uciderea lor și sfârșitul martiric al Sfintei. Bronzini consideră adaosuri ulterioare la povestire cele referitoare la venirea soției împăratului și a lui Porfirie la creștinism, uciderea lor din porunca împăratului, tortura Sfintei cu roata și mutarea moaștelor ei în muntele Sinai.

²⁸ Despre ea, vezi Socrates, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, 7, 15, PG 67, 768A-769A.

²⁹ Vezi Bardy, *op. cit.*, p. 1504.

³⁰ *Mémoires pour servir à l'histoire ecclésiastique des six premiers siècles*, Paris, 1693-1712, tom 5, p. 446.

³¹ Vezi *op. cit.*, p. 44.

³² Vezi Vollet, *op. cit.*, p. 847. Delehay, *Legends*, p. 89.

³³ *Ibidem*.

Respect pen
Bronzini își susține teoria cu privire la nucleul inițial prin două izvoare scrise care conțin martiriul Sfintei și socotește că acestea reprezintă o tradiție mai veche decât cea pe care o reprezintă *Martiriile* editate de Viteau. Aceste două izvoare sunt *Menologul lui Vasile al II-lea*³⁴ (sec. X-XI) și o povestire latină a martiriului Sfintei care este cuprinsă în codicele *Monte Cassino 139* (sec. XI)³⁵.

În *Menologul* lui Vasile se menționează numai discuția cu cei cincizeci de înțelepți, biruința sfintei, convertirea înțelepților la creștinism, sfârșitul lor martiric și tăierea capului Sfintei.

Martiriul latin din codicele *Monte Cassino 139* menționează Alexandria ca loc al îngropării Sfintei și nu aduce în discuție, ca și *Menologul* lui Vasile, mutarea moaștelor ei în Sinai. De asemenea, în aceste două izvoare nu sunt menționate numele tatălui Sfintei, eparhul Hoursasadem și, în loc de împăratul Maxențiu, îl menționează pe Maximin, fapt care, istoric vorbind, este corect. În final, Bronzini, ca să-și argumenteze teoria lui cu privire la nucleul inițial al *Martiriului*, invocă conexiunea temporală confuză a faptelor, așa cum este prezentată în *Martiriile* pe care le-a editat Viteau.

Totuși teoria lui Bronzini prezintă puncte slabe. J.G. de Matons³⁶ observă, referitor la acest lucru, că *Menologul lui Vasile* nu este considerat o sursă reprezentativă a tradiției hagiologice bizantine, nici nu este corect

³⁴ PG 117, 180BC. Vezi, referitor la Bronzini, *ibidem*, p. 259.

³⁵ Vezi *Cod. casinensium manuscriptorum Catalogus*, tom 1, *Montis Casini*, 1915, p. 223. *Bibliotheca Casinensis*, tom 3, p. 253, și Bronzini, *op. cit.*, p. 301. Vezi Matons, *op. cit.*, p. 204.

³⁶ Matons, *op. cit.*, p. 204.

să acceptăm ideea că autorul *Menologului* ignoră anumite episoade din martiriul Sfintei, doar fiindcă nu le menționează. De altfel, în *Menologii* se expun foarte rezumativ numai anumite episoade din viețile sfinților. De asemenea, teoria lui Bronzini este slăbită și de constatarea că în *Martiriul* latin din codicele *Monte Cassino 139* se menționează episodul cu roata, în timp ce în *Menologul* lui Vasile lipsește.

V. Peri³⁷ a susținut că povestirea martiriului Sfintei Ecaterina este produsul prelucrării textului care provine din mediul siro-palestinian al secolelor VII-VIII. Dar nici această teorie nu este satisfăcătoare, pentru că și alte *Martirii*, care prezintă asemănări și analogii cu *Martiriul* Sfintei, nu au nici o legătură cu tradițiile siro-palestiniene³⁸.

Referitor la sursele *Martiriilor* Sfintei Ecaterina, menționăm următoarele:

În *Martiriile* Sfintei este cuprinsă o apologie pe care a rostit-o Sfânta în fața împăratului. J.R. Harris susține că în această apologie sunt cuprinse secțiuni din *Apologia* pierdută a lui Codrat³⁹, care era adresată împăratului

³⁷ V. Peri, „Virgilius=Sapientissimus. Riflessi culturali latino-greci nell'agiografia bizantina”, în *Italia medioevale e umanistica* 19, Padova, 1976, pp. 1-40, în special p. 4.

³⁸ Vezi Matons, *op. cit.*, p. 204.

³⁹ Eusebiu expune fragmente din *Apologia* lui Codrat în *Istoria bisericească* (4, 3, 1-2). Nu este vorba despre Codrat, profetul și ucenicul Apostolilor, pe care-l menționează Eusebiu (*Eccl. hist.* 3, 37, 1. 5, 17, 2), nici nu poate fi identificat cu episcopul omonim al Atenei, care a trăit în timpul lui Marc Aureliu, cum accepta Ieronim (*Vir. ill.* 19; *Ep.* 70, 4). Pentru mai multe informații și bibliografie legată de subiect, vezi Quasten, *Patrology*, tom 1, pp. 190-191.